

LIBRIS

We know
books

BOGDAN PITICARIU

VODCĂ ROȘIE

O dușcă
de necurat

SCURTE POVESTIRI HORROR

Lebăda Neagră
Iași, 2023

Cuprins

Vodcă roșie	5
Mucegai	27
Vizorul	45
Privata	59
Nepoțelul	89
Mireasa moartă	111

Vodcă roșie

La mijlocul anilor '70 criza îi plesni scurt și năprasnic peste bot. Ce criză economică după război? Ce criză a rachetelor în Cuba? Criza cu care se confruntau statele est-europene din Blocul Comunist era mult mai gravă. Ca să sporească fantasmagoricele producții record de pe ogoarele patriei, din fabrici și uzine, autoritățile comuniste restrânseseră până la extrem producția și desfacerea băuturilor alcoolice. Crâșmele de cartier fuseseră nevoite să pună un afiș mare la intrare – „Nu servim persoanele în stare de ebrietate!” –, pe care glumeții locali puneau, invariabil, cu pixul, o virgulă după primul cuvânt. În spatele barurilor stăteau mândre sticlele cu borviz – apă minerală –, nectar și Cico cu surprize – adică cu licheni sau gudron pe fund, în funcție de cât de bine fusese spălată sticla ciobită reciclată. În lipsa băuturii clasice, primele devastate au fost farmaciile, de unde

a dispărut clasicul spirt medicinal albastru, decantat în cană printr-o felie de pâine, menită să rețină albăstreala, dar și toate frecțiile reumatice cu un anumit conținut de alcool. Au urmat la rând parfumeriile – clasicele magazine de cosmetice – din care s-au topit aftershave-urile Bob, loțiunile de tonifiere și „coloniile”, nemuri-toarele parfumuri rusești de lăcrămioare, care aveau și forma ideală pentru buzunarul de la piept. De aici și expresia: „Porcul, iar s-a parfumat!” E posibil să fi fost perioada în care bărbații miroseau cel mai bine din toată istoria recentă. Mai greu era cu spray-urile cu pulverizare – era nevoie de efort pentru o cinzeacă... și uneori înțepenea degetul pe pulverizator...

Și pentru că acestea erau doar soluții ocolitoare, s-a mers spre esența problemei. Alambicuri, cazane, bidoaște, ligheane de aramă găurite savant cu țevi de cupru, pe care Securitatea nu mai prididea să le confiște și să le predea la centrele de colectare de fier vechi, de unde bețivii pătimași le răscumpărau sau le furau. Un fel de circuit al țuicii în natură. Și au apărut și soluțiile de compromis. Rețeta din închisori era prea radicală – pastă de dinți „Cristal – face dinții ca de cal”, două tuburi, amestecate savant cu apă

și decantate, băute pe nerăsufiate. Te amețeau instant, după care urmau un somn comatos și o durere de cap de mahmureală, care să merite tot efortul. Mit urban sau nu, cert e că, din nou, s-a atins cu această ocazie un record național cu privire la consumul de produse de igienă orală. Însă în mediul ne-penitenciar existau și soluții mai naturale. Fără carcalete, secărică, șliboviță, șuri-buri (trei părți vodcă, o parte lichior), tunuri (bere Balada, cu Ciprian Porumbescu pe etichetă, la halbă, cu rom Pirat, în proporții variabile) sau Bilele lui Dobrin (celebra țuică cu două prune pe etichetă), atinșii de criză s-au orientat spre materiile prime care existau din abundență, înghețând pe ogoarele patriei, în lipsa unor contingente suficiente de tilicari – soldați în termen și pușcăriași – care să le culeagă. Sfecla se afla atunci în perioada ei de glorie. Cum băutura a ajuns să se dea pe sub mână și la braseriile vremii, mulți erau tentați din cauza mirosului și aromei specifice să mai ceară, pe lângă paharul cu sfeclă, o felie de pâine, o farfurioară cu smântână și un ardei iute. Și apoi a apărut în scenă pufoaica. Unii spun că a fost o născocire, alții spun că izul său de bideu a rămas și azi îmbibat în lambriurile cârciumilor de cursă lungă,

care au rezistat eroic vreme de câteva decenii, ca o fantomă a spirtoaselor de altădată. Care era povestea cu pufoaica? Rețeta de bază, mai mult sau mai puțin înflorită, era următoarea: se lua una bucată haină vătuită, cele de armată sau rusești dând produsului final o notă de vârf aparte, de aici venind și denumirea băuturii. Haina de iarnă în cauză, fâșul sau cojocul se îmbiba cu o soluție de apă și găinaț, bălegar sau, conform unor relatări ale vremii, cu ce culegea omul din toaleta din spatele casei, cu sau fără vidanță. Și se lăsa la fermentat. Zeama scursă se decanta și... *voilà!* Se bea scurt, apucând păhărelul cu două degete de la mâna dreaptă, ca să nu rămână mirosul, în timp ce cu două degete de la stânga se ținea, delicat, nasul.

După ce, din cauza acestei specialități, nu mai era nicio deosebire între aerul inspirat în habitacul cârciumii și cel de la toaleta din dotare, salvarea a venit sub forma unui produs numit simplu *vodcă roșie*. Licoarea cu pricina se bea îndeobște în zonele miniere ale țării, și e de înțeles de ce, întrucât provenea din ceva solvenți și diluanți folosiți pentru echipamentele hidraulice din abataje. Cineva, foarte însetat sau în disperare de cauză, a băut din lichidul cu pricina,

a văzut că nu pățește nimic și că, dimpotrivă, îl cuprinde o toropeală bahică, soră cu anestezia, și astfel s-a născut noua licoare națională. Lipsa de efecte secundare era însă contrazisă de medicii la care ajungeau, după ceva timp, băutorii împătimiți de vodcă roșie. Aceștia susțineau că, pe lângă ficatul franjurat, solventul cu pricina avea efecte nebănuite asupra creierului, cauzând halucinații și psihoze cu care nu ar fi rivalizat nici cel mai scortșos absint sau cea mai jamaicană iarbă.

Cam de pe atunci, în zona minieră din Carpați au început să apară povești despre „pălugă”. Așa fusese poreclită entitatea fantomatică misterioasă cu care minerii ieșiți din șut să se răcorească în pădurile din preajma exploatărilor miniere susțineau că s-ar fi întâlnit atunci când, în miez de noapte, după un schimb de dat cu târnăcopul și „pilit” (denumire muncitorească pentru consumul de băuturi alcoolice în timpul programului de lucru), aveau ideea să se ducă la cules de bureți și frăguțe. Cu sticla de vodcă roșie în dreapta și o ciupercă posibil otrăvitoare în stânga, zeci de mineri povesteau cum văzuseră păluga pășind peste ei, peste brazi, pierzându-se în ceața munților neumblați.

Păluga avea, din descrieri, vreo zece metri înălțime și înfățișarea unui bătrân uscățiv, gol, strâmb, fără chip. Pe unii martori îi ignora, în cazul altora se oprea și le făcea cu mâna, lungă cât un brad tânăr. Coincidență sau nu, mulți dintre cei salutați de pălugă mureau la scurt timp în accidente stupide. Poveștile locale, care s-au răspândit rapid, încă nu deslușiseră rolul arătării – unii susțineau că ar fi un blestem, o piază rea, un prevestitor de rele și dezastre, alții că ar fi un spirit binevoitor al muntelui, care ar vrea doar să-i avertizeze pe oameni că se îndreaptă pe o cale a pierzaniei. Unii folcloriști locali i-au găsit complicate legături de rudenie cu o altă celebritate supranaturală locală – Muma-Pădurii, hârca cu brațe de copac strâmb și dinți de pietre de moară, mereu în căutare de copii rătăciți și fragezi. Nici azi nu s-a lămurit dacă poveștile cu păluga aveau un sâmbure de adevăr sau dacă erau doar rezultatul consumului de vodcă roșie, care făcea brazilii seculari să se contorsioneze și să se miște haotic în nopțile cu lună plină, ca niște zombi forestieri scăpați din cimitirul naturii. Erau însă luate adesea la pachet cu poveștile vânătorești cu carpatini brunii de cinci metri,

cu colți de urși preistorici, de cavernă, sau cele pescărești despre lostrite cât un camion cu balast, care așteaptă la bulboanele râurilor de munte pescari „aghesmuiți”, pe care să-i tragă în adâncuri, cu basca, ochii și mâinile încleștate pe mulinetă. Creaturi însuflețite de nevoia omească de fantastic, într-o lume în care brutarii și strungarii fruntași înlocuiau Feții-Frumoși din cărțile de povești, iar lupta cu balaurii se dădea cu șaiba, în secție, pentru biruirea planului cincinal.

— „Cea mai bună băutură este apa de izvor. O beau cerbi și căprioare și le place tuturor.” Așa spunea mereu unchiu-meu, Stroe, fie iertat! A murit la 45 de ani. De ciroză. Era alcoolic.

Cam ăsta era singurul gând care se învârtea ca o rotiță prin creierul lui Stelică, chinuit de cruntele dureri de cap de mahmureală, în timp ce medita la cum o să se adune, să intre în schimbul unu, de la șapte dimineața, în mina

de uraniu. A avea 19 ani, dar nu era de fier și nici nu-i crescuse un al doilea ficat de când lucra cu minereu radioactiv.

Se liniști de abia când, după un drum chinuit, șerpuit, cu două trânte și o pișare pe gardul secției de miliție, se văzu urcat, cu ajutor de la colegii ortaci, în autobuzul la fel de afumat ca ei, care urma să-i transporte spre galeria principală. Curând se dădu și semnalul de plecare – adică Stelică văzu, de pe ultimul rând de scaune unde îl culcaseră camarazii, cum, ca la un semn, se ridicară în sincron, spre tavanul autobuzului, sticlele pline de vodcă, folosite pe post de cafea, pentru îmbărbătarea spiritului, înainte de o zi cenușie de muncă. Autobuzul porni cu un icnet, ca un vaiet, prin pâcla dimineții de octombrie, pe șerpuitul drum de munte spre abataj. După câțiva ani, autobuzul ajunsese să semene leit cu minerii – din cauza combustibilului prost și diluat nu i se mai vedea culoarea vopselei de bază – și doar farurile mai sclipeau palid din carcasa înnegrită, fix cum luceau ochii minerilor din fețele la fel de negre ca basca. Și din cauza unei defecțiuni neidentificate la sistemul de direcție, autobuzul ajunsese să meargă exact ca

minerii la intrarea sau ieșirea din șut: cam pe șapte cărări. Pe prima parte a traseului, șoseaua lucioasă de la bruma zorilor mergea în paralel cu șina de cale ferată, unde spre dimineață, când traficul feroviar era mai lejer, circula intens produsul muncii lor: bolovani de uraniu, care luceau ca niște stroboscoape, înghesuiți în vagoanele simple de marfă, descoperite, de lemn. Așa, la liber, fără a fi acoperit, fără protecție, lăsând resturi fosforescente pe terasamentul împănat cu căcați de lângă șina de cale ferată, minereul radioactiv traversa vreo zece orașe până să ajungă la combinatul de prelucrare. Din cauza lui, minerii erau la 40 de ani trași la indigo: față de 60, uscați, cu burtă de ciroză, chei și numai cu vreo doi dinți rămași în gură.

Văzând marfarul care se pierdea în ceață la bifurcația cu crucea Sfântului Andrei, unul dintre minerii mai bătrâni nu rezistă să nu comenteze, ștergându-și cu mâneca șubei sovietice vătuite picăturile de vodcă din barba sură:

— Cred că așa vor aștia să îndeplinim planul cincinal. După vreun an, sigur ne mai crește măcar o mână.